

**Procés participatiu per a l'elaboració del Pla Estratègic
de la Ramaderia Extensiva de Catalunya 2021 - 2030**

**Sessió 3 Eixos
Eix 3. Gestió del territori**

RESUM DE LES APORTACIONS

15 de desembre de 2021

**Pla Estratègic
per la ramaderia
extensiva
a Catalunya
2021-2030**

Índex

1. INTRODUCCIÓ	4
2. DESENVOLUPAMENT DE LA SESSIÓ	5
3. ASSISTENTS	5
4. RESULTATS DE LA SESSIÓ	6
4.1. LE 3.1. PROMOURE LA PREVENCIÓ D'INCENDIS MITJANÇANT PASTURATGE	6
4.2. LE 3.2. CONSERVACIÓ I RECUPERACIÓ D'HÀBITATS LLIGATS A LA RAMADERIA EXTENSIVA	8
4.3. LE 3.3. POTENCIAR LA BIODIVERSITAT I SISTEMES RAMADERS EXTENSIVS D'ALT VALOR NATURAL	9
4.4. LE 3.4. PROTEGIR I PROMOURE EL PATRIMONI GENÈTIC I RACES AUTÒCTONES	10
4.5. LE 3.5. INTEGRACIÓ DE LA RAMADERIA EXTENSIVA EN LES FIGURES I EINES DE PLANIFICACIÓ I GESTIÓ DEL TERRITORI	11
4.6. LE 3.6. LLEGAT CULTURAL DE LA RAMADERIA EXTENSIVA I LA PASTURA	12
5. PRIORITZACIÓ DE LES LÍNIES ESTRATÈGIQUES	13

1. Introducció

El Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural ha promogut la redacció d'un document de treball anomenat "**Bases per al desenvolupament d'un Pla Estratègic de la Ramaderia Extensiva a Catalunya 2021-2030**".

El document recull un primer **esborrany** tècnic de per on pot anar el futur Pla Estratègic i un **diagnòstic preliminar** sobre la situació de la ramaderia extensiva a Catalunya. També incorpora els criteris de **disseny d'un ampli procés de participació** i algunes **accions** que dins d'un programa pilot ja es podrien posar en marxa durant el 2021.

Al llarg del 2021 , concretament passat l'estiu, s'ha **impulsat un procés participatiu per contrastar el document i millorar-lo** en tots aquells aspectes que se'ls hagi pogut passar per alt a l'equip redactor.

El procés participatiu es va iniciar el 20 de setembre amb una sessió informativa (es pot visualitzar la gravació de la sessió al següent enllaç: <https://participa.gencat.cat/processes/PEREC/f/3273/>).

Aquest informe recull resum les aportacions fetes durant la tercera sessió participativa per eixos, en aquest cas, la corresponent a l'eix 3. Es va celebrar per videoconferència.

2. Desenvolupament de la sessió

Aquesta sessió participativa va tenir lloc el dia **15 de desembre de 2021, de 18 a 20 hores**, per videoconferència, a través de la plataforma zoom.

Els objectius d'aquesta sessió eren, bàsicament, els següents:

- Perfilar les línies estratègiques del PEREC.
- Completar el ventall de possibles mesures..

Per assolir aquests objectius, es va seguir aquest **ordre del dia**:

18.00 Benvinguda i presentació del funcionament de la sessió.

I PART

18.10 Repàs a la proposta esborrany de línies estratègiques i millora de les possibles accions a incloure-hi (**1h 30'**)

II PART

19.40 Noves mesures sense encaix i noves línies estratègiques (**15'**)

19.55 Properes passes.

20.00 Tancament de la sessió.

3. Assistents

Van assistir un total de **25** persones, 11 del sector ramader, 7 de l'Administració, 1 del Tercer sector, 2 de recerca i 4 de l'organització.

Per part de l'organització, van acompanyar la sessió **Laia Batalla i Maria Diaz de Quijano**, de l'Escola de Pastors de Catalunya. La conducció de la sessió la van realitzar **Xavier Carbonell i Mar Fàbregas** (de l'equip d'Arc Mediació Ambiental).

4. Resultats de la sessió

Es va lliurar a totes les persones assistents un document amb les accions proposades a les sessions territorials organitzades en línies estratègiques, com a punt de partida pel debat. Aquesta síntesi s'adjunta com **annex 1**. Es van distribuir en diferents grups. En cada grup, havien de debatre sobre una o dues línies estratègiques, sent les línies les següents:

1. Pasturatge i prevenció d'incendis
2. Conservació d'hàbitats i RE
3. Biodiversitat i sistemes ramaders extensius
4. Patrimoni genètic / Races autòctones.
5. RE per planificar i gestionar territori.
6. Llegat cultural de la RE i la pastura

Per cada línia estratègica, i després del debat en grups i plenari, aquestes son les aportacions recollides:

4.1. LE 3.1. Promoure la prevenció d'incendis mitjançant pasturatge

- **Sobre les accions proposades a les sessions territorials:**

Aquestes eren les accions que s'havien proposat a les sessions territorials relacionades amb aquesta línia estratègica¹:

3.1.1.	Explorar les fórmules per poder fer un pagament als pastors/es pels serveis ecosistèmics que proveeix la ramaderia extensiva.
3.1.2.	Promoure la contractació de pastors/es per fer neteges de protecció d'incendis forestals, incloent-hi totes les zones planificades (PEG - Punts estratègics de gestió- AFG -Àrees de Foment de la Gestió-, IUF - Interfície Urbana Forestal - i AGP-Àrees de Gestió Prioritària), en col·laboració/conveni amb les associacions de ramaders i propietaris
3.1.3.	Crear incentius pel foment de la silvopastura, incloent-hi compensacions als propietaris
3.1.4.	Infraestructures que facilitin l'accés a les pastures (punts d'aigua, tancats, corrals,...).

¹ Es tracta de mesures que en alguns casos agreguen propostes fetes a diferents sessions territorials, al tractar-se d'actuacions similars.

Durant la sessió, es van fer les següents aportacions a aquestes accions:

Codi Acció	Aportació/suggeriment
3.1.1.	<ul style="list-style-type: none"> Aquesta acció, en tot cas, hauria d'anar més enllà de la prevenció d'incendis forestals, s'haurien de considerar totes les funcions i serveis que proveeix l'activitat.
3.1.2.	<ul style="list-style-type: none"> En comptes de parlar de la contractació de pastors/es, s'hauria de parlar de ramats. Per destacar la importància del factor humà, el que es pot dir és ramats acompanyats. Es tracta d'associar l'activitat de la ramaderia extensiva amb la tasca de neteja.
3.1.3.	<ul style="list-style-type: none"> Els models basats en ajuts resulten finalment molt burocràtics. En tot cas, cal una perspectiva plurianual per transformar la vegetació cap a pastures. Per una altra banda, s'hauria de diferenciar entre prevenció global o difusa (orientada a reduir la vulnerabilitat) i tasques més puntuals (franges perimetrals, tallafocs...).
3.1.4.	<ul style="list-style-type: none"> Existeixen problemes amb la titularitat de la propietat a l'hora de posar aquests tipus d'infraestructures. Ajuntaments també són de vegades reticents i poc flexibles quan es vol recuperar un corral, un mas o altres infraestructures.

- Noves accions:**

A continuació apareixen les accions noves proposades durant els debats en aquesta sessió i que encaixarien dins d'aquesta línia estratègica²:

1. Revisar el coeficient d'admissibilitat de pastures. Que sigui viable pasturar al bosc. En general, la silvopastura només és viable si està orientada a la producció.
2. Considerar diferents models (Andalús, francès...) on es fan contractes directes entre una empresa pública i els ramaders. En el cas de les franges de protecció de les urbanitzacions, serien contractes entre els Ajuntaments i els ramaders.
3. També es podrien fomentar empreses que es dediquin a fer neteges amb ramats.

² En aquesta línia estratègica, es proposa incorporar com a noves accions algunes de les que es van debatre al seminari d'Entretantos.

4. Per tal que es puguin fer les neteges, s'hauria de potenciar ramats, diferenciar entre ramaderia orientada a producció i ramaderia especialitzada en neteges. Són dos models que haurien de conviure.

4.2. LE 3.2. Conservació i recuperació d'hàbitats lligats a la ramaderia extensiva

- **Sobre les accions proposades a les sessions territorials:**

Aquestes eren les accions que s'havien proposat a les sessions territorials relacionades amb aquesta línia estratègica³:

3.2.1.	Impuls a les cremes controlades, contemplant els estudis previs que siguin necessaris i un període de transició, fins aconseguir que aquesta eina pugui ser autogestionada.
3.2.2.	Gestió i control exhaustiu de l'aplicació d'herbicides i fitosanitaris en terrenys que son aprofitats pels ramats.
3.2.3.	Ajuts i incentius per recuperar / millorar pastures.
3.2.4.	Definició i delimitació de les àrees de pastura de Catalunya, que inclogui totes les superfícies pasturades (inclòs el bosc).

Durant la sessió, es van fer les següents aportacions a aquestes accions:

Codi Acció	Aportació/suggeriment
3.2.1.	<ul style="list-style-type: none"> • L'autogestió serà complicada. Es proposa que es tregui la part de l'acció que fa referència a l'autogestió. • Si que caldria que hagués dotacions especialitzades i una planificació general orientada a que la pastura es pugui mantenir en el temps. • Important implicar, a més dels agents rurals, als propis ramaders.
3.2.2.	<ul style="list-style-type: none"> • Proposar estratègies que siguin respectuoses per a mantenir el fil elèctric net sense herbicides. • Es podria pensar en elaborar un protocol informatiu per informar i conèixer més sobre l'aplicació d'herbicides i fitosanitaris.
3.2.3.	<ul style="list-style-type: none"> • Custòdia del territori com una eina per incentivar l'ús de pastures i millorar-les mantenint la biodiversitat amb una gestió correcta de la càrrega.

³ Es tracta de mesures que en alguns casos agreguen propostes fetes a diferents sessions territorials, al tractar-se d'actuacions similars.

- **Noves accions:**

A continuació apareixen les accions noves proposades durant els debats en aquesta sessió i que encaixarien dins d'aquesta línia estratègica:

5. Consideració de la presència de fauna salvatge en la gestió ramadera per tal de poder fer un control orientat a la compatibilitat de l'activitat amb la fauna salvatge.
6. Promoció i regulació específica de l'ús del gos protector no només per prevenir danys de carnívors, també per prevenir danys d'animals herbívors.
7. Formació, assessorament i revisió de les normatives dels espais protegits per tal de veure com fer les millores de les pastures mantenint la biodiversitat i una gestió correcta de la càrrega.

4.3. LE 3.3. Potenciar la biodiversitat i sistemes ramaders extensius d'alt valor natural

- **Sobre les accions proposades a les sessions territorials:**

En aquest cas, no hi havia cap actuació proposada a les sessions territorials i que encaixés en aquesta línia estratègica.

- **Noves accions:**

A continuació apareixen les accions noves proposades durant els debats en aquesta sessió i que encaixarien dins d'aquesta línia estratègica:

8. Promoció i divulgació dels avantatges (a nivell de resiliència, resistència a malalties, costos,...) dels prats naturals davant dels cultius farratgers. Hi ha experiències (Ribagorça) interessants a revisar.
9. Recuperació de zones obertes en espais forestals molt tancades (paisatge en mosaic). Aquesta estructura no només promou la ramaderia extensiva, sinó el de la biodiversitat animal i vegetal, i el control d'incendis forestals.
10. Promoció de les races autòctones com a gestors de zones adevesades en la gestió d'espais forestals.
11. Foment de la mobilitat (transhumància, transtermitància, mobilitat dins la parcel·la) per tal d'afavorir la biodiversitat en sistemes pastorals.

4.4. LE 3.4. Protegir i promoure el patrimoni genètic i races autòctones

- **Sobre les accions proposades a les sessions territorials:**

Aquestes eren les accions que s'havien proposat a les sessions territorials relacionades amb aquesta línia estratègica⁴:

3.4.1.	Recolzament real al manteniment de les races autòctones i en perill d'extinció, encloent-hi l'establiment de mesures de suport i destinant recursos per a la millora de les races.
--------	---

Durant la sessió, es van fer les següents aportacions a aquestes accions:

Codi Acció	Aportació/suggeriment
3.4.1.	<ul style="list-style-type: none">• Es tracta d'una acció molt genèrica i s'ha concretat més en noves accions.• Per tal que el recolzament sigui real, s'ha de destinar personal i recursos.

- **Noves accions:**

A continuació apareixen les accions noves proposades durant els debats en aquesta sessió i que encaixarien dins d'aquesta línia estratègica:

12. Concreció de programes de cria, millora genètica i sanitaris. Tenir en compte que els terminis d'aquests programes han de ser llargs per tal que tinguin efecte.
13. Establiment de nexes de connexió entre els centres de recerca i els ramaders, similar a la tasca que es fa des de l'institut de l'elevage francès. L'IRTA és un centre de recerca però no acaba de fer aquesta connexió.
14. Revisió o replanteig de l'assignació geogràfica/territorial de les races autòctones, donat que en algunes situacions i espècies es poden criar fora del territori d'origen. En concret, es parla del cavall pirinenc català.
15. Dotació dels recursos necessaris: centres de test, de promoció, de millora genètica...

⁴ Es tracta de mesures que en alguns casos agreguen propostes fetes a diferents sessions territorials, al tractar-se d'actuacions similars.

4.5. LE 3.5. Integració de la ramaderia extensiva en les figures i eines de planificació i gestió del territori

- **Sobre les accions proposades a les sessions territorials:**

Aquestes eren les accions que s'havien proposat a les sessions territorials relacionades amb aquesta línia estratègica⁵:

3.5.1.	Regulació d'altres activitats (recollida de bolets, competicions esportives,...) per afavorir la convivència amb la ramaderia extensiva.
3.5.2.	Elaboració d'un reglament de drets i deures de la masoveria, re-inventant aquesta figura per adaptar-la a l'actualitat.
3.5.3.	Promoure una gestió exemplificadora de les finques públiques on es desenvolupa l'activitat ramadera extensiva
3.5.4.	Impuls a polítiques (de país i a escala municipal) de protecció de la ramaderia extensiva davant d'altres activitats i acompanyades de control i vigilància per al seu acompliment
3.5.5.	Gestió de l'ús públic a les àrees de pastura (delimitació, exclusió en alguns casos, senyalització,...). En el cas de la senyalística, amb doble objectiu: divulgatiu i d'advertència.
3.5.6.	Creació, reglamentació i gestió d'una xarxa d'itineraris de pastures per zones adevesades
3.5.7.	Promoure la gestió forestal, a través d'incentius, d'agilització dels tràmits i, si fos necessari, la obligació de fer-la.
3.5.8.	Adaptació normativa urbanística per poder construir granges semiextensives.

Durant la sessió, es van fer les següents aportacions a aquestes accions:

Codi Acció	Aportació/suggeriment
3.5.1.	<ul style="list-style-type: none"> • Tenir clar els actors que han participar en aquesta regulació, sobretot el representants del món rural (governança) i també una part de educació...
3.5.2.	<ul style="list-style-type: none"> • Contractes de "pastura permanent" de llarg termini, ser reconeguts dins els contractes de masoveria
3.5.4.	<ul style="list-style-type: none"> • Impulsar la llei pastoral, que protegeixi la ramaderia extensiva. Redactada amb el sector i per al sector
3.5.6.	<ul style="list-style-type: none"> • Redactar millor aquesta acció per a que s'entengui. Es pot recuperar el text de la sessió territorial on es va generar.
3.5.7.	<ul style="list-style-type: none"> • Modificar la redacció d'aquesta acció, per varies raons, però principalment perquè no es pot obligar a ningú a fer la gestió forestal de la seva propietat.

⁵ Es tracta de mesures que en alguns casos agreguen propostes fetes a diferents sessions territorials, al tractar-se d'actuacions similars.

	<ul style="list-style-type: none">• En tot cas, es poden buscar accions que puguin anar en aquesta línia però amb una altra redacció. P.ex. es podria parlar de dotar de major puntuació en els plans de gestió forestal sostenible a les finques que estiguin en pastura.
--	--

- **Noves accions:**

A continuació apareixen les accions noves proposades durant els debats en aquesta sessió i que encaixarien dins d'aquesta línia estratègica:

16. Educació dirigida a altres usuaris del medi per tal de millorar la convivència amb la ramaderia extensiva.
17. Redacció d'una guia de bones pràctiques de la ramaderia extensiva. També podria servir de justificació de cara a altres usuaris, veïnatge i administració.
18. Implementació de la figura dels Plans de gestió pastoral integrada, en el cas de prestació de serveis ambientals. Que la planificació ramadera no sigui un afegit a la gestió forestal.
19. Impulsar la llei pastoral, que protegeixi la ramaderia extensiva. Redactada amb el sector i per al sector.

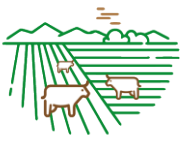
4.6. LE 3.6. Llegat cultural de la ramaderia extensiva i la pastura

- **Sobre les accions proposades a les sessions territorials:**

Aquestes eren les accions que s'havien proposat a les sessions territorials relacionades amb aquesta línia estratègica⁶:

3.6.1.	Reconeixement dels lligallos per tal que es pugui fer un correcte manteniment i siguin accessibles per l'activitat ramadera
3.6.2.	Reclassificació dels camins ramaders i dels boscos públics.
3.6.3.	Recuperació dels camins ramaders

⁶ Es tracta de mesures que en alguns casos agreguen propostes fetes a diferents sessions territorials, al tractar-se d'actuacions similars.

Durant la sessió, es van fer les següents aportacions a aquestes accions:

Codi Acció	Aportació/suggeriment
3.6.1.	<ul style="list-style-type: none">• Parlar en general de camins ramaders.
3.6.2.	<ul style="list-style-type: none">• En comptes de parlar de reclassificació, s'hauria de parlar de classificació.• Des de l'associació Mon rural s'estava treballant en la dinamització de la recuperació de camins. Aquesta tasca l'està desenvolupant ara IDAPA.
3.6.3.	<ul style="list-style-type: none">• A més de recuperar els camins, també s'haurien de recuperar els equipaments complementaris, les infraestructures que acompanyen els camins. (mirar gravació).• En tot cas, encara que s'hagin de recuperar perquè és un bé públic, s'ha de veure l'ús real dels camins que es volen recuperar. En aquest sentit, si l'ús no és ramader, s'hauria de veure si poden tenir altres usos que siguin compatibles amb la ramaderia extensiva.

- **Noves accions:**

A continuació apareixen les accions noves proposades durant els debats en aquesta sessió i que encaixarien dins d'aquesta línia estratègica:

20. Recuperació dels comunals, llegat cultural (a nivell de recurs i d'organització) que no es pot perdre.

5. Priorització de les línies estratègiques

Abans de finalitzar la sessió, es va demanar a les persones participants que ens ordenessin les línies estratègiques d'aquest eix en funció del grau d'importància. Aquests són els resultats:

Ordena les línies estratègiques en funció de la seva importància

Mentimeter

**Pla Estratègic
per la ramaderia
extensiva
a Catalunya
2021-2030**

16

15 de desembre de 2021